

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/116/2018
Identifikačné číslo spisu:	1110200754
Dátum vydania rozhodnutia:	26.09.2018
Meno a priezvisko:	Mgr. Katarína Beniačová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1110200754.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Z. N., bývajúceho v R., C., proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 13, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 21 C 7/2010, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. januára 2018 sp. zn. 4 Co 53/2015, 4 Co 54/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. apríla 2014 č. k. 21 C 7/2010-210 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca proti žalovanej domáhal zaplatenia sumy 60 457,554 eur titulom nároku na náhradu škody podľa zákonov č. 58/1969 Zb. a č. 514/2003 Z. z., pričom suma 457,554 eur mala predstavovať majetkovú škodu spočívajúcu v trovách trestného konania vedeného proti žalobcovi, cestovnom a strate na zárobku žalobcu a suma 60 000 eur nemajetkovú ujmu v súvislosti s ukončeným trestným konaním vedeným na Okresnom súde Bratislava II sp. zn. 1 T 16/2005. Zároveň žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Súd prvej inštancie mal za preukázané, že trestné konanie bolo voči žalobcovi vedené od 12. júna 2003, kedy bolo vydané uznesenie o začatí trestného stíhania, do 09. júna 2009, kedy nadobudol právoplatnosť oslobodzujúci rozsudok Okresného súdu Bratislava II. Právoplatnosťou oslobodzujúceho rozsudku podľa súdu prvej inštancie zanikli účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia a podľa súdu prvej inštancie štát nesie objektívnu zodpovednosť za škodu vzniknutú poškodenému v príčinnej súvislosti s uvedeným trestným konaním. Súd prvej inštancie zároveň uviedol, že zákon č. 58/1969 Zb. náhradu nemajetkovej ujmy neupravuje a výnimku by predstavoval len prípad, keď by v trestnom konaní bolo vydané a realizované rozhodnutie o väzbe (zatknutie, zadržanie alebo iné nezákonné pozbavenie osobnej slobody), kedy je podľa neho potrebné aplikovať postup podľa čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd s podporným použitím ustanovení § 17 ods. 2 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z. Mal však za to, že prípad žalobcu uvedené podmienky nespĺňa, nakoľko nebol počas trestného konania pozbavený osobnej

slobody, nebol vo výkone väzby, bol stíhaný na slobode, preto mu nárok na nemajetkovú ujmu nevznikol. Vo vzťahu k uplatnenému nároku na majetkovú škodu súd prvej inštancie zhrnul, že oprávnenie na výkon podnikateľskej činnosti vzniklo žalobcovi až po začatí trestného stíhania dňa 1. októbra 2003 a ku dňu rozhodnutia žalobca nepreukázal zníženie jeho majetkového stavu v súvislosti s vedením trestného konania, keď v konaní nevyprodukoval žiaden dôkaz preukazujúci opodstatnenosť nároku na náhradu majetkovej škody v žalovanej výške, či už v prípade cestovného, straty na zárobku, alebo náhrady trov obhajoby. Nárok na nemajetkovú ujmu súd prvej inštancie zamietol i z dôvodu nepreukázania sťaženia spoločenského uplatnenia žalobcu a poškodenia jeho dobrého mena v príčinnej súvislosti s vedením trestného konania, keďže ku dňu 19. júna 2003 bol bez pracovného pomeru a bez príjmu a následne mala hodnota jeho majetku stúpajúcu tendenciu.

2. Súd prvej inštancie uznesením z 19. novembra 2014 č. k. 21 C 7/2010-225 uložil žalobcovi zaplatiť súdny poplatok za odvolanie vo výške 20 eur.

3. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu rozsudkom z 24. januára 2018 sp. zn. 4 Co 53/2015, 4 Co 54/2015 napadnuté rozhodnutia súdu prvej inštancie potvrdil. Vzhľadom na odvolacie námietky žalobcu odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne postupoval, ak na vec neaplikoval zákon č. 514/2003 Z. z., nakoľko podľa prechodného ustanovenia § 27 ods. 2 uvedeného zákona zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi, t. j. zákonom č. 58/1969 Zb. Odvolací súd ďalej uviedol, že vzhľadom na skutočnosť, že k vydaniu nezákonného rozhodnutia došlo v čase účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., podmienky zodpovednosti štátu za nemajetkovú ujmu sú dané len v prípade tejto ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe, resp. v dôsledku zatknutia alebo zadržania fyzickej osoby, keďže v zmysle čl. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd musí ísť o pozbavenie osobnej slobody, a nie len o trestné stíhanie ako také. Odvolací súd tiež zhodne s názorom súdu prvej inštancie mal za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno o svojich tvrdeniach, ktorými odôvodňoval svoj nárok v časti o náhradu majetkovej škody.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie; pri jeho podaní nebol zastúpený advokátom a ani nepreukázal, že sám má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, resp. jeho zamestnanec alebo člen.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov - ďalej len „C.s.p.“) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.), či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.). Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

7. Z citovaných ustanovení vyplýva, že právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016, stanovujúc osobitnú podmienku dovolacieho konania, vyžaduje, aby bol dovolateľ (okrem prípadov, na ktoré sa vzťahuje § 429 ods. 2 C.s.p.) zastúpený advokátom a aby podané dovolanie bolo spísané advokátom.

8. Postup súdu prvej inštancie v prípade nesplnenia osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 C.s.p.) upravuje § 436 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého vtedy, keď má dovolanie vady podľa § 429 C.s.p. a dovolateľ nebol riadne o povinnosti podľa § 429 C.s.p. poučený v odvolacom konaní, súd prvej inštancie vyzve dovolateľa na odstránenie vád a poučí ho o následkoch neodstránenia vád dovolania.

9. Ustanovenie § 436 ods. 1 C.s.p. predstavuje jedinú (výnimočnú) procesnú situáciu, v ktorej súd prvej inštancie prihliada na existenciu vád dovolania a dovolateľa vyzýva na ich odstránenie. Tento postup súdu prvej inštancie sa týka výlučne vád dovolania v zmysle § 429 ods. 1 C.s.p. a ich výskytu v prípade absencie (alebo nedostatočného) poučenia dovolateľa odvolacím súdom.

10. Procesná situácia, pri ktorej súd prvej inštancie prihliada na vady dovolania a dovolateľa vedie k ich odstráneniu, nenastáva v prípade existencie vád podľa § 429 C.s.p. vtedy, keď bol dovolateľ riadne poučený odvolacím súdom o náležitostiach dovolania a zastúpení dovolateľa v dovolacom konaní (rovnako táto situácia nenastáva pri zistení iných vád, než sú vady dovolania v zmysle § 429 C.s.p.). V takom prípade súd prvej inštancie dovolateľa nevyzýva na odstránenie vád dovolania a spis bez ďalšieho predkladá na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

11. V danom prípade žalobca nie je zastúpený advokátom a nepreukázal, že má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, pričom nepreukázal, že jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že síce žalobca v podanom dovolaní uvádza ako zástupcu A. N., ktorý však nie je advokátom zapísaným v Slovenskej advokátskej komore, pričom len takáto osoba môže zastupovať stranu v dovolacom konaní. Navyše, k podanému dovolaniu nebola pripojená plná moc pre A. N. a z toho dôvodu dovolací súd konal priamo so žalobcom.

12. Dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu obsahuje riadne poučenie o náležitostiach dovolania a povinnom zastúpení dovolateľa advokátom v dovolacom konaní (§ 393 ods. 1 C.s.p. v spojení s ustanovením § 429 C.s.p.). Vzhľadom na to, že nie je splnená osobitná podmienka dovolacieho konania (§ 429 ods. 1 a 2 C.s.p.), nemožno uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Z týchto dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu podľa § 447 písm. e/ C.s.p., v zmysle ktorého dovolací súd odmietne dovolanie, ak neboli splnené podmienky podľa § 429 C.s.p.

13. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.). O výške náhrady trov dovolacieho konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

14. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.